

FIȘA DISCIPLINEI

ȘCOLI DE PICTURĂ BIZANTINĂ

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Pastorală
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Școli de pictură bizantină				Codul disciplinei	OMR4012
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. Univ. dr. Răzvan Alin Trifa			
2.3. Titularul activităților de seminar				Lect. Univ. dr. Răzvan Alin Trifa			
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DC

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)	10				
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	48				
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri	38				
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)	2				
3.5.5. Examinări	2				
3.5.6. Alte activități	2				
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				102	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Aptitudini de ordin atistic

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Studentii se vor prezenta la seminarii având la ei toate materialele necesare, solicitate în prealabil de catre profesor.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale /esențiale	- Dezvoltarea și aprofundarea abilității de a recunoaște specificul fiecărei școli de pictură iconografică în parte - Dezvoltarea abilității de a lucra în spiritul celor mai importante școli de pictură iconografică - Cunoașterea și înțelegerea modului de a obține efectele picturale specifice diferitelor școli, prin utilizarea materialelor contemporane (tradiționale și moderne) - Cunoașterea tehnicilor și materialelor vechi, dar și contemporane
Competențe transversale	- CT1. Conexiuni și analogii interdisciplinare între studiul tehnicilor artistice și studiul compoziției, culorii, istoriei artei bizantine și al liturgicii. - CT2. Obținerea unor competențe practice, cu aplicabilitate directă în executarea icoanelor și frescelor - CT3. Observarea, mai ales în urma utilizării a unor tehnici artistice vechi, a necesității efortului și atenției, pentru dobândirea unor rezultate de calitate.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să ofere studenților informații aprofundate cu privire la școlile de pictură bizantină
7.2 Obiectivele specifice	- Să prezinte școlile de pictură bizantină, teoretic și practic, cu elementele lor comune și specifice, implicând pentru fiecare demers tehnic și studenții - Să prezinte studenților metodologia optimă de execuție tehnică a unor lucrări în spiritul celor mai reprezentative școli de pictură - Să ofere informații teoretice și exemplificări practice comparate, despre tehnicile și școlile de pictură murală vechi și contemporane

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Inceputurile artei bizantine. Stilul bizantin și școlile de pictură.	Expunerea teoretică și vizuală, explicații, dialog, răspunsuri la întrebări	1 prelegere
Scoala macedoneană	Idem	4 prelegeri
Scoala cretana	Idem	4 prelegeri
Scoala neobizantină	Idem	2 prelegeri
Pictura bisericească românească	Idem	1 prelegere
Scoala rusă	Idem	1 prelegere
Abordări stilistice contemporane	Idem	1 prelegere
Bibliografie		

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Meridiane, București, 1979.
 Chatzidakis, Manolis, *The Cretan Painter Theophanis*, The Holy Monastery of Stavronikita, Mount Athos, 1986.
 Manouil Panselinos *ek tou ierou naou tou Protatou*, Tessaloniki, 2003.
 Sofianos, Dimitrios Z., Tsigaridas, Efthimios N., *Holy Meteora. The Monastery of Saint Nicholas Anapafsas. History and Art*, Kalambaka, 2003.
Iera Moni Agiou Dionisiou, Agion Oros, 2003.
 Touratsoglou, Ioannis, *Macedonia. History, monuments, museums*, Ekdotike Athenon S.A., Athens, 2000.
 Choulia, Suzanna, Albani, Jenny, *Meteora. Architecture – Painting*, Adam Editions, 1993.
 Provatakis, Th. M., *Mount Athos. History, monuments, tradition*, Klearchos Grigoroudis, Thessaloniki, 2001.
Byzantina kai Metabyzantina Mnhmeia ths Thessalonikis, Thessaloniki, 1997.
 Cavarinos, Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005.
 Monahia, Iuliana, *Truda iconarului*, Ed. Sofia, București, 2001
 Trifa, Razvan – Alin, *Scoala Macedoneana – spre o reconstituire a opus-ului*, Ed. Arcadia Media, Cluj-Napoca, 2009.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
- Inceputurile artei bizantine. - Stilul bizantin si scolile de pictura. - Expunerea teoretică și vizuală, explicații, dialog, răspunsuri la întrebări		
Scoala macedoneana	Idem	4 prelegeri
Scoala cretana	Idem	4 prelegeri
Scoala neobizantina	Idem	2 prelegeri
Pictura bisericeasca romaneasca	Idem	1 prelegere
Scoala rusa	Idem	1 prelegere
Abordari stilistice contemporane	Idem	1 prelegere

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Aspectele studiate în cadrul disciplinei contribuie la dezvoltarea capacității studenților de lucra în diferite tehnici artistice și de a cunoaște amănunțit tehnicile iconografice, atât de necesare viitoarei activități pe care o vor depune majoritatea dintre ei, răspunzând astfel așteptărilor preoților și credincioșilor, potențialii beneficiari ai activității lor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea teoretică amănunțită a etapelor preparării tradiționale și a tuturor tehnicilor legate de pictura iconografică . Cunoașterea specificului fiecărei școli de pictură.	Examen scris, în care se verifică cursul predat și parcurgerea bibliografiei	25%
10.5 Seminar/laborator	Modalitatea și calitatea realizării practice a	Notarea portofoliului de lucrări elaborate	75%

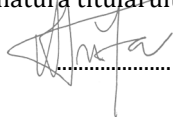
	tuturor temelor date, în funcție de tehnică	atât pe parcursul semestrului cât și pentru examen	
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea teoretică minimală a școlilor de pictură și • Realizarea a cel puțin jumătate din portofoliul solicitat			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
06.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".